

**LIHTSUSTATUD PROTSEDUURIREEGLID JA SISEKONTROLLIEESKIRI
rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimiseks ja rahvusvahelise sanktsiooni
rakendamiseks advokaadibüroodele, kes ei osuta RahaPTS § 2 lg-s 2 nimetatud
teenuseid**

I osa

Üldpõhimõtted

1. Advokaat, advokaadibüroo pidaja, advokaadibüroo kaudu teenuste osutamisse kaasatud töötaja ja muu isik, kelle tegevuse eest vastutab advokaat või advokaadibüroo pidaja (edaspidi käesoleva eeskirja mõttes **advokaat**) korraldab majandus- ja kutsetegevuse selliselt, et see oleks kooskõlas nii rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist kui ka rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamist puudutavate õigusaktidega.

2. Advokaat kohustub majandus- ja kutsetegevuse korraldamisel:

2.1. teavitama advokatuuri juhatust advokaadi otsusest rakendada käesolevat lihtsustatud eeskirja;

2.2. teadvustama, et advokaadi tegevus võib pakkuda huvi isikutele, kes otsivad võimalusi rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või rahvusvahelistest sanktsioonidest kõrvalehoidmiseks, muuhulgas ära kasutades erinevaid teenusepakkujaid;

2.3. arvestama, et teatud valdkondades tegutsemisel on advokaadil seaduses sätestatud kohustused rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel ning rahvusvahelise sanktsiooni täitmisel;

2.4. silmas pidama, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ja rahvusvahelise sanktsiooni rakendamata jätmise või ebapiisav rakendamine võib lisaks kuritegevuse tõkestamata jätmisele kaasa tuua riikliku sunnimeetmete kohaldamise ja/või karistusõigusliku vastutuse ning olulise varalise ja mainekahju;

2.5. lähtuma arusaamast, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ning rahvusvahelise sanktsiooni kohane rakendamine teenib ühiskonna põhiväärtusi ja on ühildatavad korrektsel viisil õigusteenuse osutamisega ning need väärtused on kaalukamad, kui üksikust tehingust saadud majanduslik või muu kasu.

II osa

Kohaldamisala

3. Käesolevad protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri rakenduvad advokaadile, kui ta otsustab need enda suhtes kehtestada, ja tingimusel, et tema kutsetegevus ei hõlma RahaPTS § 2 lg-s 2 nimetatut ehk ta ei osuta alltoodud loetelus sisalduvat õigusteenust:

- advokaat tegutseb kinnisvara- või finantstehingus kliendi eest ja nimel;
- advokaat nõustab ja/või juhendab tehingu kavandamist või tegemist või osutab muud õigusteenust (välja arvatud kliendi õigusliku olukorra hindamine, kliendi kaitsmine või esindamine kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas kliendi nõustamine menetluse alustamise või vältimise küsimuses), mis on seotud:
 - kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga;
 - kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;
 - makse-, hoiu- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;
 - äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;
 - usaldushalduse, äriühingu, sihtasutuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

4. RahaPTS-ist ning RSanS-ist tulenevaid kohustusi advokaadi suhtes ei rakendata, kui kliendiülesanne on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetlustes või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus. Advokaat seega osutab õigusteenust ja võtab täitmiseks üksnes ülesandeid, mis lähevad viidatud erandi alla.

III osa

Kliendiülesande hindamine

5. RahaPTS § 2 lg-s 2 nimetatud teenuste mitteosutamine ja käesoleva eeskirja kehtestamine enda ja oma büroo suhtes on advokaadi äristrateegiline valik, millega ühtlasi maandatakse vastavate teenuste osutamisega kaasnevad riskid. Advokaat peab tagama vastavast strateegiat kinnipidamise, kuni pole tehtud teadlikku valikut strateegiat muuta. Advokaat peab igakordselt kindlaks tegema, kas konkreetse kliendiülesande puhul on tegemist ülesandega, mille osas rakendub RahaPTS § 2 lg 2, eesmärgiga vältida vastava ülesande võtmist ja sellega tahtmatut hoolsusmeetmete rakendamiskohustuse rikkumist.

6. Kõigis kliendisuhetes, sh sellistes, millega seadusest tulenevalt ei kaasne kohustust rakendada konkreetseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid, peab advokaat juhinema kaine mõistusest ning vältima teenuste osutamist juhul, kui advokaadile arusaadavalt on teenuste tellimise eesmärk rahapesu või terrorismi rahastamine või nende soodustamine, aga samuti juhul, kui teenuste tellimisel puudub advokaadile arusaadav legitiimne eesmärk ja seejuures ei ole teenuse olemusest või selle osutamise tingimustest tulenevalt välistatud, et teenuse tellimise eesmärk võib olla rahapesu või terrorismi rahastamine või nende soodustamine.

IV osa

Hoolsusmeetmete rakendamine ja sanktsioonikontroll

7. Advokaat teadvustab, et sellise kliendiülesande puhul, mille osas rakendub RahaPTS § 2 lg 2, kohaldub hoolsusmeetmete rakendamise ja sanktsioonikontrolli kohustus vastavalt RahaPTS-is ja RSanS-is sätestatule ning käesolevat lihtsustatud eeskirja vastava ülesande võtmisel enam rakendada ei saa.

8. Kui advokaat muudab äristrateegiat ja otsustab kutsetegevuse raames hakata vastu võtma kliendiülesandeid, mille osas rakendub RahaPTS § 2 lg 2, rakendub büroole protseduurireeglite ja sisekontrolli eeskirjade kehtestamise, riskihinnangu väljatöötamise ja hoolsusmeetmete

rakendamise kohustus enne vastavate teenuste osutamisega alustamist ning advokaat on kohustatud läbima koolituse hoolsusmeetmete tõhusaks rakendamiseks. Samuti on büroo kohustatud advokatuuri juhatust teavitama kutsetegevuse profiili ülalviidatud muudatusest.

9. Advokaat kontrollib siiski seda, kas isik (sh klient, tema esindaja või tegelik kasusaaja) on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt või kas kavandatava teenuse osutamine võib olla muul viisil rahvusvahelise sanktsiooniga piiratud, et adekvaatselt hinnata sellega seotud riske, sh kas ülesande puhul laienevad sellele RSanS § 24 lg-st 2 tulenevad erandid, mis võimaldavad advokaadil õigusteenust osutada.

10. Vajadusel tuleb taotleda erandit või luba RSanS § 13 kohaselt. Erandi taotlemine võib vajalikuks osutada näiteks juhtudel, kus kliendiülesande osas ei rakendu RahaPTS § 2 lg 2 ja õigusteenus on lubatud, kuid klient on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt ning erandit on vaja taotleda õigusteenuse eest tasumise lubamiseks.

11. Sanktsioonidega seotud kontrollid tuleb teostada tuginedes avalikult kättesaadavatele ja eelduslikult usaldusväärsetele allikatele.

V osa **Riskihinnang**

12. Advokaat hindab ja kontrollib kord aastas teenuse osutamisega seotud riske, sh õigusteenuse osutamisel allolevaid asjaolusid ka juhul, kui kliendiülesande osas ei rakendu RahaPTS § 2 lg 2:

- millised on klientide poolt õigusteenuse eest tasumise vahendite allikad, kas raha päritolu on piisavalt selge ja millised riskid kaasnevad advokaadile ja büroole, kui õigusteenuse eest tasutakse ebaselget päritolu vahenditega;
- kas on kliente või ülesandeid, mis on seotud mõne rahvusvahelise sanktsiooniga ja millised on sellega seotud riskid;
- kuidas monitooritakse büroos sissetulevaid ülesandeid ja tagatakse, et ei võetaks vastu RahaPTS § 2 lg-s 2 loetletud ülesandeid või et algselt sinna loetelusse mittekuuluv ülesanne ei oleks töö käigus selliseks muutunud.

VI osa **Sisekontrollieeskiri**

13. Advokaat määrab advokaadibüroos protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja täitmise eest vastutava isiku, kelleks on kas juhatuse liige, partner või vastutav vandeadvokaat. Vastutav isik kontrollib regulaarselt eeskirjast kinnipidamist ning annab kokkuvõtva sisendinfo seoses valdkonna iga-aastase ülevaatusena ja riskide hindamisega. Rikkumiste tuvastamisel teavitab vastutav isik viivitamatult advokaati (advokaadibüroo pidajat ja partnereid).

VII osa **Koolitus**

14. Advokaat peab tagama seadusest ja eeskirjast tulenevate kohustuste täitmise alase koolituse advokaadibüroo töötajatele, eelkõige neile, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine. Koolitus peaks toimuma vähemalt kord aastas või töötaja tööle asumisel, asjakohase regulatsiooni muutmisel või vastavalt vajadusele. Koolitus peab andma

teavet rahapesu ja terrorismi tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide valdkonna arengutest ning advokaatidele kohaldatavatest nõuetest, samuti asjaoludest, mis võimaldavad riskantseid olukordi ära tunda.